

2014/0259(NLE)

27.05.2015

OSNUTEK PRIPOROČILA

o osnutku sklepa Sveta o pooblastitvi držav članic, da v interesu Evropske unije ratificirajo Protokol iz leta 2014 h Konvenciji Mednarodne organizacije dela o prisilnem ali obveznem delu iz leta 1930 glede zadev na področju socialne politike
(06732/2015 – C8-0079/2015 – 2014/0259(NLE))

Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve

Poročevalec: Patrick Le Hyaric

Oznake postopkov

- * Postopek posvetovanja
- *** Postopek odobritve
- ***I Redni zakonodajni postopek (prva obravnava)
- ***II Redni zakonodajni postopek (druga obravnava)
- ***III Redni zakonodajni postopek (tretja obravnava)

(Vrsta postopka je odvisna od pravne podlage, ki je predlagana v osnutku akta.)

VSEBINA

	Stran
OSNUTEK ZAKONODAJNE RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA	5
KRATKA OBRAZLOŽITEV.....	6

OSNUTEK ZAKONODAJNE RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o osnutku sklepa Sveta o pooblastitvi držav članic, da v interesu Evropske unije ratificirajo Protokol iz leta 2014 h Konvenciji Mednarodne organizacije dela o prisilnem ali obveznem delu iz leta 1930 glede zadev na področju socialne politike (06732/2015 – C8-0079/2015 – 2014/0259(NLE))

(Odobritev)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju osnutka sklepa Sveta (06732/2015),
 - ob upoštevanju zahteve Sveta za odobritev v skladu s členom 153(2) v povezavi s členom 153(1)(a) in (b), točko (a)(v) drugega pododstavka člena 218(6) ter členom 218(8) Pogodbe o delovanju Evropske unije (C8–0079/2015),
 - ob upoštevanju prvega in tretjega pododstavka člena 99(1), člena 99(2) in člena 108(7) Poslovnika
 - ob upoštevanju člena 99(1) Poslovnika,
 - ob upoštevanju priporočila Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve (A8-0000/2015),
1. odobri osnutek sklepa Sveta;
 2. naroči svojemu predsedniku, naj stališče Parlamenta posreduje Svetu in Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.

KRATKA OBRAZLOŽITEV

Uvod

Prisilno delo je kršenje človekovih pravic ter napad na dostojanstvo milijonov žensk, moških, deklet in mladih fantov.

Boj proti tej najnasilnejši obliki izkoriščanja je temelj velikih političnih in filozofskih gibanj za emancipacijo. Da bi osvobodili ljudi iz verige prevlade politične, kulturne in materialne odvisnosti, se je boj za emancipacijo vedno soočal s suženjskim delom, ki preprečuje uveljavljanje drugih pravic.

Kljub temu je v XXI. stoletju 21 milijonov ljudi žrtev izkoriščanja prisilnega dela, ki ustvari 150 milijard dolarjev prihodkov letno za tiste, ki ga organizirajo in urejajo.

Poleg klasičnih oblik izkoriščanja, ki temeljijo na materialni ali fizični prisili, obstajajo še nove, zlasti v bogatih državah in včasih navkljub obstoju pravne države. So bolj pretanjene in zahrbtni, a enako nasilne, ter temeljijo na upanju. Njihove žrtve so moški, ženske in otroci, ki želijo izboljšati svoje življenjske razmere in so spremenili svoje življenje, da bi to dosegli.

Suženstvo zaradi zadolženosti uradno ne obstaja več na evropski celini, vendar 880.000 oseb v Evropski uniji, 1,6 milijona na celotni celini, trpi zaradi teh novih oblik prisilnega dela. Ženske in moški, ki je bila ponujena zaposlitev v tujini, postanejo odvisni od svojih domnevnih delodajalcev, migranti od svojih tihotapcev, njihovi otroci postanejo ranljivi zaradi izkoreninjanja.

Najbolj ranljivemu prebivalstvu, ženskam, otrokom, migrantom, se nalagajo najslabše naloge in pogoji: prostitucija, beračenje, najtežja in najbolj ponižujoča dela. Nasilno izkoriščanje spremljajo fizično nasilje, stalne psihološke agresije, strah in izoliranost.

Te nove oblike trgovine in izkoriščanja, kakor tudi stare, je treba odpraviti s pravnimi sredstvi in odločnimi ukrepi za spoštovanje prava. To je cilj protokola Mednarodne organizacije dela iz leta 2014 v zvezi s Konvencijo o prisilnem ali obveznem delu iz leta 1930, na katero se nanaša to priporočilo Odbora za socialne zadeve Evropskega parlamenta.

Protokol

Protokol Mednarodne organizacije dela iz leta 2014 h konvenciji o prisilnem ali obveznem delu iz leta 1930 posodablja to konvencijo in zagotavlja nova orodja za boj proti prisilnemu delu ter ji daje pravno zavezujoč status.

Ob upoštevanju izhodišča, da so se „okvir in oblike prisilnega dela spremenili“, protokol navaja, da so „potrebni“ ukrepi za preprečevanje, zaščito, vzpostavitev mehanizmov za pritožbe in pravna sredstva, kot so odškodnine in nadomestila za materialno škodo in telesne poškodbe. Poziva tudi h krepitvi sredstev in sodelovanja med državami v boju proti sodobnim oblikam suženjstva in s tem priznava njihov vedno bolj mednarodni značaj.

Določbe Protokola krepijo mednarodni pravni okvir z vzpostavitvijo obveznosti, da se

prepreči prisilno delo, žrtvam pa zagotovi zaščita in dostop do pravnega varstva, kot so odškodnine.

V členih 1 in 6 se države članice MOD poziva, naj oblikujejo nacionalno politiko in akcijski načrt za učinkovito in trajno odpravo prisilnega dela ter sprejmejo ukrepe za uporabo določb Protokola ob posvetovanju z organizacijami delodajalcev in delavcev.

Člen 2 določa ukrepe, ki jih morajo države članice MOD sprejeti za preprečevanje prisilnega dela:

- izobraževanje in obveščanje posameznikov, zlasti tistih, ki so posebej ranljivi, ter delodajalcev;
- prizadevanja, da obseg in izvajanje zakonodaje, ki se nanaša na preprečevanje prisilnega dela, velja za vse delavce in vse sektorje gospodarstva, ter za okrepitev služb delovnih inšpekcij;
- zaščita oseb, zlasti delavcev migrantov, pred morebitnimi zlorabami in goljufivimi praksami pri zaposlovanju in posredovanju zaposlitev;
- podpora za potrebno skrbnost, ki jo mora dokazati tako javni kakor zasebni sektor; ter
- odpravljanje temeljnih vzrokov, ki povečujejo tveganje prisilnega dela.

Glede žrtev prisilnega dela člen 3 določa, da je treba sprejeti učinkovite ukrepe za prepoznavanje žrtev, njihovo osvoboditev, zaščito, okrevanje in rehabilitacijo ter druge oblike pomoči in podpore.

Člen 4 zahteva, da države članice Mednarodne organizacije dela zagotovijo, da imajo vse žrtve dostop do pravnih sredstev, kot so odškodnine, ter da imajo pristojni organi pravico, da žrtev ne preganjajo za nezakonita dejanja, ki so jih bile prisiljene storiti.

Člen 5 določa mednarodno sodelovanje za preprečevanje in odpravo prisilnega dela, s členom 7 pa so iz Konvencije črtane prehodne določbe.

Usklajenost s politikami in cilji EU

EU je vključila v svojo primarno zakonodajo prepoved prisilnega dela, s tem da je prevzela Listino o temeljnih socialnih pravicah delavcev, a tudi Evropsko socialno listino Sveta Evrope v Pogodbi o delovanju EU¹.

Čeprav EU še ni pristopila h Konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, se je Sodišče EU že sklicevalo na to besedilo, v katerem člen 4 prepoveduje suženjstvo in prisilno delo.

Zato si je treba v okviru politik EU prizadevati za zaščito človekovih pravic in dostojnega dela, njihovo spodbujanje ter odpravo trgovine z ljudmi. Znotraj ali zunaj njenih meja.

Mnenje poročevalca

¹ PDEU, naslov 10 – socialna politika

Pravice delavcev so eden od glavnih temeljev dostojnega dela in zagotavljajo glavno sredstvo za boj proti izkoriščanju na delovnem mestu. Zato vsakršno izkrivljanje teh pravic, izogibanje slednjim s pomočjo drugih politik, kot so svoboda gibanja ali politični pritiski za reformo delavskih pravic v smislu znižanja začetnih standardov, ovirajo širšo uporabo standardov dostojnega dela.

V ta namen je način uporabe direktive o napotitvi delavcev zaskrbljujoč, saj lahko *de facto* ustvari pravno vrzel in omogoča podjetjem, da si zatiskajo oči oziroma spodbujajo preko verige podizvajalcev izkrivljanje pravic, veljavnih minimalnih standardov in praks. Nacionalni inšpektorji za delo ne morejo primerno obravnavati nadnacionalnih primerov iz te direktive, mogoči so vsi odkloni, vključno s tistimi v obliki prisilnega dela. V členu 2 se poziva k okrepitvi storitev inšpektorata za delo, da bi uveljavili zakonodajo o delu.

Protokol zahteva od vlad, da sprejmejo ukrepe za boljšo zaščito delavcev, zlasti delavcev migrantov, pred zlorabami in goljufijami pri zaposlovanju. Tega ni mogoče ustrezno doseči brez resnične okrepitve sredstev za uveljavljanje delovnega prava in brez jasnega in nedvoumnega zagotovila, da to pravo prevlada, tako kot pravica do kolektivnih ukrepov, nad prostim gibanjem in pravico do konkurence. Ratifikacijo te konvencije bi zato moral spremljati razmislek o vplivu evropskih politik na delovno pravo.

Drugi vidik, ki ga ta protokol izpostavlja za zaščito človeka pred prisilnim delom, se nanaša na preprečevanje in odškodnine.

Preprečevanje je lahko učinkovito le, če se nezakonito priseljevanje ne kriminalizira in se obravnava humanistično. Migranti so pogosto prve žrtve prisilnega dela, zlasti ženske, in sankcioniranje njihovega pravnega statusa, če ni v skladu s predpisi, ali dejavnosti, ki jo lahko opravljajo (od 150 milijard dolarjev dobička, pridobljenega iz prisilnega dela, dve tretjini izhajata iz spolnega izkoriščanja), jih oddaljuje od pravnih struktur, ki bi lahko uveljavile njihove pravice.

Zato je pomembno, da te osebe niso več izolirane, v kar so jih prisilili njihovi izkoriščevalci in pravni sistemi, ki so preveč represivni do nezakonitega priseljevanja.

Treba je razmisliti na evropski ravni o dejavnih tveganja, ki posameznike usmerijo v prisilno delo, dejavnih, ki jih je opredelila Mednarodna organizacija dela v svojem zadnjem poročilu o prisilnem delu¹: zmanjšanje prihodkov in revščina, ranljivost, povezana s pomanjkanjem izobraževanja, nepismenost, ranljivo prebivalstvo (ženske, otroci migranti). Evropska strategija za boj proti revščini bi morala biti veliko več kot le usklajevanje nacionalnih ukrepov, določiti obvezujoče cilje za zmanjšanje revščine ter vključevati besedilo preambule tega protokola, v skladu s katerim prisilno delo prispeva k nadaljevanju revščine in ovira doseg dostojnega dela za vse.

Nadomestilo za škodo predpostavlja odgovornost delodajalca, toda moralo bi vključevati tudi odgovornost naročnika, da se prepreči razvodenitev odgovornosti v verigi podizvajalcev.

EU ne more biti vir napredka, če ga omejuje na svoje meje in ga podreja zahtevam

¹ "Dobički in revščina: ekonomija prisilnega dela."

mednarodne konkurence. Evropska diplomacija kot tudi trgovinska politika morata biti veliko odločnejši pri svojem pristopu do tretjih držav, ki kršijo konvencijo Mednarodne organizacije dela o prisilnem delu iz leta 1930 in njen protokol iz leta 2014.

Od filipinske hišne pomočnice, izolirane in izkoriščane v Evropi, delavcev, ki gradijo stadione za svetovno prvenstvo v Katarju, do dramatičnega dela otrok in nasilja spolnega izkoriščanja, uporabljajo se enake metode in vzpostavljene so kriminalne mreže, ki jih ne smemo dopuščati.

Zato poročevalec predlaga soglasje k predlogu sklepa Sveta.